

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi újság

Székelyi szerkesztőség

Éves ára 180 L., félre 90 L., negyedévre 45 L.

Egyes szám ára 4 L.

Felelős szerkesztő

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

Hol van a hiba?

I. közlemény.

Mikor a közigazgatási törvény a megyetanácsokat létesítette, a közönség sok reményt és várakozást fűzött azoknak működéséhez, mert némi lehetőséget látott abban az önkormányzati közigazgatáshoz, ettől pedig a nép sorának s a gazdasági helyzetnek javulását várta. Az idők folyamán azonban mind inkább meg kell győződnünk arról, hogy ezek a reménykedések is hiábavalók voltak, mert — legalább alapvető nagy dolgokban — helyzetünk semmiképp sem akar javulni.

Méltán kutathatjuk tehát, hol van a hiba? Maga a megyetanács nem tud e megfelelni a hozzáfűzött várakozásoknak és a közönség által beválasztott tanácsstagok képtelenek e intenzív munka kifejtésére, vagy nem is törődnek a közállapotok javításával? A felelet erre: határozottan nem. A hiba másutt keresendő. Sorozatos közleményekben fogjuk kimutatni, hogy a hiba abban a balkáni rendszerben van, amely nem ismer sem erkölcsi, sem jogi felelősséget atekintetben, hogy egy törvényalkotta testület által kezdeményezett munkát magáévá tegyen s annak közérdekű voltát felismerve, a napi politikán felülemelkedő godossággal igyekezzék azt a köz javára való gyümölcsözésig érlelni, vagy legalább a dolgozni akarót közérdekű munkájában a hatalom erejével támogatni. Ki fogjuk mutatni, hogy nálunk hiába történnek ilyen kezdeményezések, hiába akar valaki, egyes ember vagy testület a nép javára munkálkodni: a rettenetes balkáni mentalitás halálos nyugalommal tekint el minden üdvös kezdeményezés felett s a hatalom kezelője, mintha semmi sem történt volna, hideg közönnyel fordulnak — másik oldalakra, hogy tovább aludjanak.

Fel fogunk sorolni néhány indítványt, melyek a megyei tanács ülésén előadattak, irásban benyújtattak, elfogadtattak, illetékes helyre felterjesztettek — és ott aztán néma temetessel eltemetettek és máig még fel nem ébredtek.

Ime az első. A megyetanács 1926. évi őszi közgyűlésén Elekés Dénes dr. tanácsstag, a tanács alelnöke a következő indítványt tette:

Tekintetes megyei tanács!

Az erdőösítési óvadék kérdéséről s annak létesítéséről a regáti 1910. évi erdő-törvény 3 §-a létesítette.

Ugyanezen törvény § 5-ik bekezdése azt is kimondja, hogy ez az óvadék hektáronként 100 leunál nagyobb nem lehet. Ezen törvényt az 1920. szept. 18-án hozott egyszakos törvénnyel a kapcsolt részekre is kiterjesztették s abban kimondották, hogy az alaptörvény 7., 14., 59—76 §-ában foglalt összegek (nagy részben büntetések) azok tisztezeresére emeltek fel, — de a fel-emelés az óvadékra, vagyis a 3 §-ra nincsen kimondva s így az óvadék hektáronként 100 leunál a törvény szerint nagyobb nem lehet.

Ennek dacára a Cassa padurilor 47776—924, 38000—925 és 39000—926 számú rendeleteivel érthetetlen módon a törvénnyel szemben az erdőösítési óvadékot 200 leutól 3000 leuig hektáronként felemelte.

Az 1910. évi regáti erdő-törvény 3 §-ának hetedik bekezdése jogot ad a földmívelésügyi minisztériumnak arra, hogy 12 év után — tehát 1922-ben — s azután — ha úgy látja, hogy a befásítás bármilyen módon megtörtént, s

arra akár a faállomány természete, akár kora, akár talaja és klímája folytán alapos a remény — az óvadékot eltörölheti.

Dacára annak, hogy az állami kezelés alatti erdők felújítását a hatósági üzemterv és ellenőrzés amúgy is biztosítja, sőt az üzemtervek készítése tárgyában a Cassa padurilor 1923. évbéli 29.452 számú rendeletével kiadott utasítás 47. §-ban egyenesen kimondja, hogy a kauciót letenni nem kell, mégis fent felsorolt 1924., 1925., 1926. évbéli rendeleteivel az óvadék felemelését elrendelte.

Indítványozom a következő határozat hozatalát: A felfejtett indokokból a megyei tanács felterjesztéssel el a Cassa padurilorhoz az iránt, sziveskedjék: a) az állami kezelés alatti erdők-nél a beerdősítési óvadékot az üzemtervekben foglaltak szorgos betartása mellett, b) a magántulajdonot képező erdők-nél — melyek 50 évnél nem idősebbek és sűrű lomberdőt képeznek — a beerdősítési óvadékot törölni.

Amennyiben pedig ez nem volna valami ok miatt keresztülvihető, úgy a 47776—924, 38000—925 és 39000—926 számú rendeleteit módosítani és a 200—3000 L. befásítási óvadékot az 1910. évbéli erdő-törvény 3 §-ának parancsoló rendelkezése szerint hektáronként 100 leura leszállítani.

Ezen indítványhoz Sebesi János dr. tanácsstag a következő pótlást ajánlotta:

Tekintettel pedig arra, hogy a megyei közbirtokosságoknak az imperium átvétele előtti üzemtervei az állam szaktertő erdőhivatalai által elkészítettek és rendelkezésre állanak, kéri a tanács a földmívelésügyi miniszter urat, rendelkezje, hogy az erdőgondnokságok ezen meglévő üzemtervek alapján az új üzemterveket a tényleges kiadások fedezése mellett hivatalból legyenek kötelesek elkészíteni, hogy így a lakosság az arra fordítandó tetemes kiadásoktól mentesítették.

Az indítványt a tanács a hozzáfűzött pótlással együtt egyhangulag elfogadta, annak a minisztériumhoz való felterjesztését elhatározta, fel is terjesztette, 1927-ben elintézését megsürgette — de ezen nagyhorderejű kérdésben a felterjesztésre és a sürgetésre mindmáig még csak válasz sem érkezett. Hiábavalónak bizonyult tehát minden jóindulat, hogy az erdőösítések és üzemtervek körül fennforgó nehézségek kizárattasának, a kormányhatóság egy ilyen életbevágó kérdésben még csak feleletadásra sem méltatta egy székely vármegye első közigazgatási testületének felterjesztését.

Mint értesülünk, a megyetanács legközelebbi ülésében ismét meg fogja sürgetni az elintézését.

Hasonló indítványokról és azoknak hasonló sorsáról fogunk beszámolni a következő számainkban is.

Orbán Balázs-émlékünnepély. Az Országos Magyar Párt központi elnöksége a február 3-ki Orbán Balázs-ünnepélyen való képviselőre dr. Balogh Arthur szenátort, dr. Ferenczy Géza elnöki tanácsstagot és dr. Abrudbányai Ede udvarhelymegyei képviselőt kérte fel. A pártközpont képviselői szombaton érkeznek városunkba.

Tért hódít a Székely Közélet. Szörnyen meg vannak ijedve egyesek, hogy terjed az igazság. Ostoba és átlátszó maszlagolással szeretnének a szerkesztőség és a munkatársak között ellentéteket felkelteni, itt azonban nem válik be módszerük, mert mi tovább hirdetjük az igazságot s leleplezünk és megostorozunk minden népbolondító gonosztságot.

A Magyar Párt harca a csendőrök darva kegyetlenkedései ellen.

A Magyar Párt parlamenti csoportja a következő memorandumot adta át Vaida Sándor belügyminiszternek:

Miniszter Ur!

A Magyar Párt parlamenti csoportja azon tiszteletteljes kérését teszi elő, méltóztassék megfelelő előzetes intézkedéseket tenni aziránt, hogy a vidéki csendőrörsök által elkövetett durva visszaélések és felháborítóan kegyetlen ütés-verések végre megszüntetessenek.

Nem tagadható, hogy egyes vidékeken az új kormány óta a csendőrszázad-parancsnokságok igyekeztek a tudomásukra jutott visszaéléseket megtorolni, de máshol és különösen a Székelyföldön még most is sűrű egymásutánban fordulnak elő azok.

Az atrocitások végleges megszüntetését és népünknek a meggyalázó bánásmódtól való megmentését egyik legsürgősebb kötelességünknek tartjuk. Ezért azt kérjük, méltóztassék oly megelőző intézkedéseket tenni, melyek a felettes hatóságok részéről a csendőrörsök felett való felügyeletet az eddiginél sokkal gondosabbá teszik és annak elmulasztásáért felelősségrevonást követelnek meg. Ezen intézkedések nélkül a visszaélések nem szűnnek meg, mert azok megakadályozására az elmúlt években nem volt elegendő ellenőrzés, sőt számtalan esetben az utólagos megtorlás is elmaradt, ami a csendőrök hatalmaskodását megnövelte és népünket további szakadatlan durvaságoknak szolgáltatva ki.

A bűnügyi nyomozások során gyanúsítottak kihallgatása a legtöbb esetben azoknak súlyos és embertelen megverésével veszi kezdetét. Ez sohasem történik tanuk jelenlétében és így lehetetlen azokra vonatkozóan közvetlen bizonyítékok előtárása. A bántalmazottak panasza ezért legtöbbször eredménytelen marad, sőt a panasztevők újabb bosszúállásnak és zaklatásnak voltak kitéve. Különösen az őszi fegyvergyakorlatok alkalmával katonai célokra felhasználandó előfogatkirendeléseknél azok a gazdák, kik panaszokat tártak elő a csendőrök ellen, — a legjogtalanabb szolgáltatásokra kényszerítettek. Súlyos visszaélés az is, hogy a letartóztatott egyéneket a csendőrörsökökön hideg pincékben zárják el és magáncélokot szolgáló munkákra kötelezik.

A közrend fenntartása legelső sorban azt követeli meg, hogy az annak védelmére rendelt csendőrség a fegyveres hatalmat ne használhassa fel a legegyszerűbb emberi jogok lábbal tiprására. Ártatlan emberek megszámlálhatatlan tömege szenvedte el a legszörnyűbb bántalmazásokat. Ennek véget kell vetni az állam tekintélye és a polgárok legelső szabadságjogának védelme érdekében. Azok a polgárok, kik büntetendő cselekményt követnek el, állíttassanak az ítélőbíróság elé, de ne legyenek azok sem kiszolgáltatva a csendőrök kegyetlen bántalmazásainak.

Kérjük a miniszter urat, méltóztassék megfelelő rendelkezéseket kiadni a csendőri visszaélések előzetes megakadályozása végett.

A belügyminiszter kijelentette a magyarság képviselőinek, hogy már eddig is általános intézkedéseket tett a csendőrbrutalitások megszüntetésére és megígérte, hogy azonnal és erélyesen megtorol minden visszaélést és felhatalmazta a magyar parlamenti tagokat, hogy ezeket a kijelentéseit hozzák a nép tudomására.

Az udvarhelymegyei magyarpárti képviselők és szenátorok az udvarhelymegyei magyarpárttagozat elnöksége útján azt üzenik az udvarhelyszéki magyarságnak, hogyha bárkit is a csendőrség jogtalanul bántalmaz, a sérelem orvoslására és megtorlására a legrövidebb időn belül eljárnak a belügyminiszternél. A panaszok azonban a megyei pártelnökség vagy a Népiroda (Kőkereszt-tér) útján terjesztendők fel. Akinek tehát panaszja van a csendőrség ellen, keresse fel bátran a Magyar Párt népirodáját, ott felveszik és illetékes helyre juttatják a panaszt. A népiroda már eddig is foglalkozott hasonló ügyekkel, mint lapunk más helyén is olvasható.

Orbán Balázs nagy műve.

A magyar irodalomban mind a mai napig nincs nagyobb szabású néprajzi (etnografia és folklore) és kulturtörténeti jellegű mű, mint *A Székelyföld leírása* című nagy munka Orbán Balásztól. Valódi kincses bánya az összes székelységre vonatkozólag. Ezt a művet nem pótolják, nem helyettesítik s különleges értékében utól sem érik: A székelyek alkotmánya, Jakab Elek, a Hankó, a Malonyay, a Nagy János, a Karácsonyi s legújabbban a Szádeczky egyébként nagyon értékes írásai és könyvei. Orbán a Székelyföld leírását olyan időben rajzolta, gyűjtötte és írta össze, az 1867-iki osztrák-magyar kiegyezés időszakában, mikor az, ami régi székely sajtóság és eredetiség, még élt, divott, megvolt és az, ami modernség és új idő, még nem gázolt végig az embereken és viszonyokon gőzerővel.

Igen örvendetes és szép műsoru emlékünneplés hát az, melyit, Székelyudvarhelyt az Orbán Balázs nevének és érdemeinek fog vasárnap világságot és tömjént gyujtani. De ebből az emlékünnepből a megújulás kétfényű Kanope csillaga, mely a pusztában az igéret földje felé vezette a csüggedőket, csak akkor és úgy lézsen, ha *A Székelyföld leírása* célés eredmény gyanánt új kiadásban (mert a régi elfogyott már) kurtitva és átdolgozva, de azért az eredetiben, újra megjelenik apró kötetekre osztva vármegyénként és ezek a kis kötetek olcsón a székely magyar nép kezébe kerülnek olvasmányának és okulás. Van-e érdekesebb kép és olvasmány, mint a székely-magyarság nemzeti lényének hűséges képe mása? Halljuk hát Orbán Balászt! Beszéljen Orbán Balázs!

Ennek a remélhető új kiadásnak azonban van, vagy inkább volt némi előtutárja. Akadt vala egy nagylelkű mecénás, gróf Mikes Armin, aki a maga jószántából *A Székelyföld leírása* új kiadásának költségeire a sajátjából tízezer koronát ajánlott fel. Nagy munka, nagy költség, de szép összeg volt akkor a tízezer korona. Költségkímélés s az újabb kutatások szempontjából ezt a terjedelmes munkát, rövidíteni, kurtítani kell — ez volt Budapestén a szakemberek s az erdélyi írók akkori véleménye a Mikes szép szándékára nézve. Az ajánlat és tervezetes a világháboru kezdetén, 1914-ben történt, azután teljesen elaludt és abba maradt. Ki tud többet róla?

De ajánlat, kiadás, tervezetes dacára — szó, mi szó: tíz évi hallgatás vagy inkább hallgatatlanság után, ideje már, nagy ideje megmozdulni, öntudatra ébredni és kaszát vetni a népközött a mesterséges történelmi visszafejlesztés elébe.

— Alszol e még, Brutusz? — kér-

dezi Shakespere a nagy tragédiában. Ébredj, tekints körül és nézd meg magadat!

Tükörnek, erre a legjobb tükör egyelőre a Székelyföld leírása, új kiadásban. Balásy Dénes.

Állattenyésztésünk érdekében.

Hir szerint, a vármegyei állattenyésztési bizottság, amint nagyon sok gazda aggodalommal hangoztatja, elvben megállapodott abban, hogy a folyó évben tenyészbikát csak igen kivételes esetben vásárol a vármegyében, mert a főcél a vér-felújítás. A tény az elvtől csak egy hajszál választva el, mi már előre félünk attól, hogy az állattenyésztési bizottság csakugyan figyelmen kívül hagyva a vármegyei gazdák legelsőbbrendű érdekét, a nép verejtékéből összegyűjtött pénzt idegenbe fogja tenyészbikákért kiadni, s az itteni tenyésztőket arra fogja rákényszeríteni, hogy a nagy gondnal és nagy költséggel felnevelt tenyészállataikat husáron, tehát nagy károsodással értékesítsék.

Mi teljesen értjük azt a felfogást, hogy az X községben született és felnevelt tenyészbika nem kerülhet ugyanazon községbe, ahol féltésvérei is vannak, vagy lehetnek, de azt már nem tudjuk megérteni, hogy a Székelykeresztúron, Ujszékelyen, Rugonfalván, Fiátfalván, Csekefalván született tenyészbika miért ne volna éppen olyan tiszta véru Homoródszentmárton, Városfalva, Oklánd, Vargyas községek részére, vagy megfordítva, mintha a tenyészbika Segesvár, Medgyes vagy Vásárhely vidékéről szereztek be. — Vagy (ha teljesen igazságosak akarunk lenni), nem az lenne-e az igazság, hogy ha már ama bizonyos felújítás érdekében a megyehatárok szigorúan szem előtt tartandók, a megyénkbeli tenyészbikákat vegye meg Nagyküküllő vagy Maros-Torda (és viszont), mert a mi nálunk káros az állattenyésztésre, annak károsnak kell lennie más megyékben is, ahol bizonyára szintén kötelesek őröködni az állattenyésztés érdekei felett.

A megoldás e módjának választását, ismételjük, az általános közgazdasági helyzet is feltétlenül megkívánja, de megóvatnának ezáltal gazdáink egy olyan nagymérvű csalódástól is, amely a kedvüket a jövőre nézve örökre elvehetné tenyészállatok tartásától, azok nagy gondnal való felnevelésétől.

Ennélfogva annak az elvnek az alapján, amit egy ismert közmondás ekképp fejez ki: »nem jó mindig azt a lovat tenni, amely különben jól huz« az állattenyésztési bizottságot arra kérem és arra kérjük mindannyian, akik úgy vélik, hogy népünk gazdasági érdekeinek védelmében nem szabad némává lenni, — tegye lehetővé azt, hogy e vármegye gazdái tenyészbikáikat, mint ilyeneket értékesíthessék.

Egy kis jóakarát, egy kis érdekvédelem még mindig nem megy az állattenyésztés rovására, s higgyék el, a tanúsítandó jóakarát előbbre viszi állattenyésztésünk fejlődését, mint az elzárkozás és bizonyos törvényszakszoknak rideg és körültekintés nélküli alkalmazása!

A kisbacioni őrmesternek nem ez az első hőstette. 1927-ben Szabó Lajos éjjeliőrt kizárta meg hajmeresztő kegyetlenséggel. Bezárta egy pincébe s ott székre kötözve nemi részét addig ütötte-verte, hogy az emberfej-nagyságra dagadt és egészen megfeketedett. A szerencsétlen embert a baróti kórházba kellett szállítani ápolás végett. A kórház hivatalos jelentést tett az esetről a törvényeseknek, arról azonban nincs tudomásunk, hogy az őrmestert megbüntették volna.

Más alkalommal egy 18 éves fiúnak, aki Oklándon egy korcsma udvaráról két lópokrócot és egy gyeplőhöz való szíjat lopott, a háttára kötötte eme lopott tárgyakat és őrsről őrsre kísérte a fiut egészen Lovétiig, ahol a károsult lakott. Egyik csendőr ostorral hajtotta a fiut, akinek a faluk között kiáltania kellett: »így jár, aki pokrócot lop.«

Most ujév napjának estéjén Tóth Mihálynak puskatussal bevverte a fogait az őrmester, mert a Hymnuszt énekelte.

Mint jellemző eseményt említjük meg, hogy az 1927 évi liberális választások előtt a bibarcfalvi képviselőtestület megkérte a kortesu on volt akkori prefectot, helyeztesse át az őrmestert s csakhogy szabaduljanak a kegyetlen embertől, készek voltak politikai ellen-szolgálatra is vállalkozni a választásoknál. Az őrmestert át is helyezték — de a választások után újból visszahelyezték.

Most a Magyar Párt népirodája fordult panasszal a belügyminiszterhez a magyar parlamenti csoport útján s reméljük, hogy ezuttal nem csak áthelezéssel, hanem a maga méltó módján fogják megbüntetni az állatias őrmestert.

HIREK.

Február 1

IRODALOMTÖRTÉNETI NAPTÁR.

Február 2. Eötvös József halála. Az 1871-ik évben, ezen a napon, mélyszéles gyász borult a magyar nemzetre. Aránylag elég fiatalon, 58 éves korában meghalt Eötvös József, a demokratikus eszméknek egyik legelsőszántabb bajnoka, a melegszívű költő, a nagy emberbarát, az európai hírbölcsész s a kiváló államférfi, akinél szó esett egészen fedték egymást. Életének állandó programja volt a jobbagyép felszabadítás. Ezért szállott síkra költeményeiben, regényeiben ezért harcolt parlamenti beszédeiben. Esméinek győzedelme volt szívének legfőbb vágya s azért írta Végrendelet című költeményében:

»Márványszobor helyébe,
Ha fennmarad nevem,
Esmém győzedelme
Legyen emlékjellem.«

Az Ég megadta, ami után vágyakozott, az elérte, eszméi még életében megvalósultak.

Február 3. Orbán Balázs születése, Tóth Kálmán halála. Dobbanjon ma szivünk hangosabban, ünnepi érzés járja át keblünket, mert ma van Orbán Balázs születésének százados évfordulója. Kicsiny Longyfalva, ma szivünkbeli közsöntünk, hogy a te falaid között született Székelyföldnek e főrangú származás, de a legdemokratikusabb gyermeke. Szejkei, elnagyolt sirhalom, ma nyílt meg, csak egy órára add nekünk vissza Orbán Balázst, hogy a jelen nem zedék is ismerhesse meg, hogy ki volt ő nekünk, székelyeknek. Szent kegyelettel vegyünk részt a mai évszázados ünnepén s áldjuk emlékéit, hogy gazdag lelkekünk kincseit reánk hagyta az ő szent könyvében: a Székelyföld leírásában. — Emlékeztünk szálljon ma egy másik nemesszívű férfi, Tóth Kálmán felé is, aki 1881-ben ezen a napon halt meg 50 éves korában s aki a Petőfi-utánok seregéből messzire kiemelkedett, nemcsak a honvédeké és a szabadsághősöké dicsőítő s a nemzeti öntudatot ápoló költeményeivel, amelyekért fog-ágot is kellett szenvednie.

Február 5. Kisfaludy Károly születése. Száznegyvenegy esztendővel ezelőtt szü etett az ujjabkori magyar irodalomnak e sokoldalú és kiváló szervező erővel megadott költője és ez év november havában éppen száz éve lesz, hogy rövid, de eredményekben gazdag pályáját befejezte. Kármán József álmanak ő volt a megvalósítója, Pestet ő tette irodalmi központtá, a fiatal írókat ő csoportosította az Aurora című folyóirat körül s ő adott irodalmunknak új lendületet a romantizmus jegyében. Tragédiák, az általa megteremtett vígjátékok, bús elégiák, vig elbeszélések s népdalszerű költemények őrzik emlékét irodalmunkban.

A kölcsönt, a legújabb hírek szerint, a sok bonyodalom és a hosszasan húzódó tárgyalások után, végre valóban aláírták. Eddigi tapasztalataink folytán: még mindig némi kételkedéssel várjuk a hírek a részletek pontos ismertetésével való megerősítését!

Vendíak bál. A sepsiszentgyörgyi református Székely Mikó kollégium vendíakjai 1929 február 2-án, szombaton, a városház dísztermében, a szegény tanulók segélyezésére műsoros táncestélyt rendeznek.

Az adóvallomások beadási határidejét táviratilag február 8-ig elhalasztották.

Dr. Bárbat György lemondott az ügyvédi kamaránál viselt titkári tisztéről. Ő tudja, hogy miért.

A Jótékony Nőgyűlés január 27-én délután tartotta meg évi közgyűlését a kollégium tanácskozó termében Jodál Gábor drné elnöke mellett. Az elnöki megnyitó elhangzása után Csefő Sándor utkár terjesztette elő az elmúlt évről szóló, gondosan megszerkesztett titkári jelentést, amit a közgyűlés köszönettel vett tudomásul és jegyzőkönyvbe írni határozott. A múlt évi pénzüri jelentést és az évi költségvetési előirányzatot Kovács István pénztáros terjesztette elő, amit szintén köszönettel vettek tudomásul. A jelentések megtétele után az üresedésbe jött tisztviselői állásokat töltötték be. Szomoruan vették tudomásul Csefő Sándor titkárnak, aki 1916. febr. 6-tól 1929 január 27-ig, tehát teljes 13 évig volt az egyesületnek élető lelke, állásáról való lemondását. Erdekeit jegyzőkönyvbe iktatták és örökös usztelebéli titkárnak választották meg. Az üresedésbe jött titkári állást Nagy Elemérről töltötték be, aki ezt az állást már viselte is, s aki szintén nagy érdemeket szerzett az egyesület érdekében kifejtett működésével. Végül a vigalmi bizottságot és a választmányt egészítették ki. A vigalmi bizottság elnöke a lemondott Pap Zakor Endrének helyett Ráduly István drné lett. Tagok: Sebesi Miklós drné, Kovács Istvánné, Ordelt Jánosné és Pal Gyula drné. A választmány új tagjai: Wenetsek József drné, Csiky Albertné és Szabó Endrének.

Dr. Kertész Béla orvos, aki jelenleg külföldi tanulmányuton van, rövid két és fél hónap alatt egy újabb diplomát szerzett a párizsi egyetemen a bőrgyógyászatból.

Visszafejtetni! A Magyar Párt népirodája mozgalmat indított a kisemberek érdekében, akiket lelketlen népnyuzók az állampolgársági ügyekkel csufol megzsarolnak. Számítatlan eset van, hogy szegény kispolgároktól 15—20,000 leut, sőt ennél is nagyobb összegeket szedtek fel s ennek ellenében nem tettek egyebet, csupán egy egyszerű kérvényt írtak meg, de az állampolgári jogot meg nem szerezték. Az ilyen ok nélkül és érdemleges munka és eredmény nélkül fizetett összeget, vagy legalább is annak nagyobb részét vissza lehet követelni. Akinek hasonló esete van, forduljon panaszával bátran a népirodához, ott eljelen díjtalanul adnak tanácsot és elintézik ügyét. Nem kell félni a fenyegetésektől, az állampolgársági ügyek az új törvény által ugyanis rendezve lesznek.

Közgyűlés volt a városházán január 28-án, hétfőn délután a tanács tagjainak nagyszámú részvételével. A legutóbbi közgyűlés óta történetekről az elnök Gónczy dr. polgármester részletes és alapos tájékoztatást adott jelentésében, amelyet tudomásul vettek. Egyik iskolai bizottság megüresült tagsági helyére Tamás Albertet küldötték ki. Több hozzászólás hangzott el a Constantinescu ügyvéd jogtanácsosi szerződése ügyében, melyet vele Metea János, mint polgármester még az 1928 évben kötött meg 4 évre, s amely szerződést jóváhagyás végett a nagytanácsnak, sőt az állandó bizottságnak sem mutatta be. Jodál Gábor dr. (isméltelt), Pál István, Simó Matyás, Nanu, Novák tanácsstagok szóoltak a kérdéshez, melyben végül úgy határoztak, hogy a szerződést a tanács érvénytelennek tekinti, s ez évre jogánacsost állandó megbizatással nem alkalmaz. Elhatározták, hogy a Hannéle üzlet melletti városi telket most nem adják el, tekintettel arra, hogy a villamosüzem vezetősége a jövőben ott — nagyon alkalmasan — lerakót óhajtaná létesíteni. Elhatározták, hogy a Cetatea bank ellen pert indítsanak, mert ez a város egy régebbi 60.000 leus takarékpénzüri betétjét nem fizette ki, azzal, hogy azt folyószámlán elszámolta, holott a betét könyvecskéjében az összeg még kifizetetlenül szerepel. Végül a polgármester az 1929. évi költségvetés végleges elkészítését akadályozó körülményeket smertette, megfontolásra és eszmékké váló közreműködésre kérvén a tanácsstagokat is.

A városi ármaximáló bizottság január 28-án, hétfőn, ülésében a következő új maximális árakat léptette életbe. Kilónként a marhahús 28 leu, a borjúhús 40, sertésbú 46, ennivaló (vékonyabb) szalonna 56, zsirnakvaló szalonna 58, haj 60, a zsír 72 leu.

Hajdó Marton meghalt. A vallás-és egyházellenes röpiratairól hírhedtté vált Hajdó Marton csütörtökre virradó éjjel szentléleki lakásán, tüdőgyulladás következtében meghalt. Egyházával és Istenével a halálban sem tudott kibékülni, mert katolikus létére a halotti szentségek felvétele nélkül távozott az élők sorából. A szentléleki plebánus, aki a hozzátartozók késő hívására csak a halál bekövetkezése után jelenhetett meg, megadta ugyan a generális abszolúciót, de az irtalom az örök Isten kezében van...

Egyházi estély. A helybeli református nőszövetség február 3-án, vasárnap d. u. 5 órakor tartja, a tanítónőképző intézet tornatermében, a tél folyamán hatodik egyházi estélyét, a következő műsorral: 1. A gyülekező éneke: Meryben lakó én Istenem 37. ének 1. vers. 2. Bibliát olvas: Vajda Ferenc. 3. Szaval: Gál Kató VI. o. képző int. növendék. 4. Énekel: Nagy Ilona, kiséri Benkő József. 5. Felolvasást tart Bethlen Gábor fejedelemről: Szabó Árpád tanár. 6. Szaval: Kézmárki Sándor. 7. Zárszó. 8. A gyülekező éneke: Tudom, az én Megváltóm él. 286. ének 1. vers. — Ezen estélyre a rendezőség tisztelettel meghívja az érdeklődő közönséget. Belépés ingyenes. Kegyes adományok, terem, fűtés, világítás és adó költségeire köszönettel fogadtatnak. Rendezik: Lőrinc Lászlóné, Ádám Piroksa.

Nincs tűzifa az erdő mellett. A csikszeredai erdőgazgatóság tilalmaz mindenféle favágást az erdőhivatal jogositványa nélkül. Még magánerdőkből sem szabad egy szál tűzifát sem kivinni s olyan helyekről sem, ahol a fa vagy éppen cihér irtása a legelő szempontjából kívánatos volna. Vanak községek, ahol a lakosság gyümölcsfákat vág ki a kertekből, mert a hideg télben nem tud más módon tüzelőanyaghoz jutni. Egyik községből közelebből küldöttség keresi fel a prefectust, hogy a tarthatatlan helyzet megváltoztatását kérje.

Szabad liceum. A Polgári Önképző Egylet szabad liceumát a múlt vasárnap délután is két érdekes és tanulságos előadás hallgatásában volt része a 130 főből álló hallgatóságnak. Halnagyi Samu liceumi tanár tartotta az elsőt: a legkisebb élő egységekről, vagyis a növényi és állati élet plazmáiról. A mindvégig lebilincselő előadás után Széles Zsigmond ifjú szavalta Tompa Mihálynak »A lidérc« c. költeményét, dicséretes ügyességgel. Ezután Wenetsek József dr. ügyvéd előadása következett, melyben az alkotmánytörvény köréből két igen fontos dolognak: az **egyenlőség** és **szabadság** elvének ismertetésével toglalkozott. Szabatos és mindvégig teljesen közvetlen modorú, igen értékes előadást a hallgatóság odaadó elismeréssel honorálta. Végül a bizottság elnöke mondott köszönetet az előadóknak és szavalónak tanulságos és gyönyörködtető szereplésükért. — Most vasárnap délután 3 órakor Szilávik Ferenc román. kath. főgimnáziumi igazgató a drámáról és Orbán Domokos dr. orvos a lakóházról és ivóvízről tartanak előadást, míg az ifjuság köréből Szentés József fog szavalni. Látozassák ezen tartalmas előadásokat mentől többen, férfiak, nők és ifjak egyaránt.

A vármegyei tanácsot január 26-ra rendkívüli ülésre hívták össze, hogy a megye 1929. évi költségvetését letárgyalja. Minthogy azonban a minisztériumból a költségvetési tervezet a gyűlés napjára nem jött vissza s e miatt a tagok nem gyűltek össze kellő számban, Jodál dr. elnök az ülést február 8-ára elnapolta.

A brassói kerülethez tartozó nyomdászok városunkbeli szakcsoportja legutóbbi gyűlésében elnökévé Sarosy Károlyt, nyomdák művezetőjét választotta meg, Tamás Istvánt pedig pénztárnokká és Péter Sándort ellenőr-levelezővé.

x Perzsaszőnyeg-anyag lerakata Weisz Józsefnél, Villanytelep u 7 sz. Ugyanott szőnyeg megrendeléseket is elvállalnak. A marosvácsi gyapjufonógyár lerakata.

Gondolja meg mielőtt sonkát, szalámit, félévágottat, sajtot, huskonzerveket, finom likőröket, fajborokat

Ujabb 2000 pár olcsó cipő érkezett a „TURUL” cipőraktárba.

A helybeli Jóékony Nőegylet szerdán a Magyar Párt-kör helyiségében teaestélyt rendezett, mely az uralkodó hangulat kedvességével, finomságával méltó volt az egyet régi jóhírű és népszerű, hasonló estélyeihez. Az egyet a télen e kellemes szórakozási alkalom nyújtását ezentul minden szerdán megismételi.

Névnapi üdvözlések. Január 28 án, hétfőn tartotta nevenapját Kiss János esperes máréfalvi plebános, az udvarhelyi róm. kath. espereskerület egyházi tanfelügyelője. Ebből az alkalomból az iskolás gyermekek s a kerületi papság és tanítóság meleg ünneplésben részesítették a melegsztívü esperes-tanfelügyelőt. Hasonlóan meleg ünneplésben volt része Szlávik Ferenc főgimnáziumi igazgatónak is, akinek január 29 én, kedden volt a névnapija. A tanuló ifjúság, a tanári testület és a helyi papság ünnepelték a kiváló tanügyi férfit.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg évi közgyűlését az Erdélyi Róm. Kath. Népszövetség helyi tagozata január 27 én délelőtt a főgimnáziumban. A közönség bevezető énekszáma után Bíró Lajos elnök nyitotta meg a közgyűlést a népszövetség célját fejtegető beszéddel, amely után Pál István prelátnak üdvözölte lelkes szavakkal az elnököt kitüntetésé alkalmából. Az elnök felhívta a hívek figyelmét a pápa ötvenéves papi jubileumára, majd pedig kegyeletos szavakkal parentálta el a nem régen elhunyt Karácsonyi János c. püspök, történetudóst, akinek emlékeztetésére március 3-án nagyszabású ünnepélyt rendez a helyi népszövetségi tagozat. Az év történetét felölelő, Szász József szerkesztette gondos titkári jelentést köszönettel vették tudomásul. Hasonlóan köszönettel adóztak Jakó Albert pénztárosnak is fáradságos munkájáért. Az évi tagdíjakat a központ utasítása alapján 30 leuban állapították meg, majd pedig az igazgatóválasztmány irodalommal foglalkozó tagjaiból Szlávik Ferenc elnök mellett megalakították az irodalmi szakosztályt s az üresedésbe jött titkári állásra pedig megválasztották Dobos Ferenc dr. tanárt. Végül Tamás Lajos fősportvezető intézett lelkes szöveget a csoportvezetőkhez és felolvasta a csoportvezetők utcák szerinti beosztását, mely után a közgyűlés a Pápai himnusz hangjai mellett ért véget.

Katona Mózesnek a Beck-féle sikasztási ügyben bűnrészesként való szerepeltetése annak idején ismeretes volt. A helybeli törvényszék öt 2 hónapra el is ítélte, ami ellen Katona, bár a vizsgálattal büntetését már ki is töltötte, a maga tisztázása érdekében felebbezett. A tábla öt aztán legutóbb fel is mentette a vád alól.

A ref. diákok biblikóra által január 27-ikén rendezett vallásos estély nagyszámu közönség előtt, igen szép, sikerrel folyt le. A bibliamagyarázat, a szavatok a hallgatóság nagy érdeklődésével találkozott. Az alkalmi ifjúsági zenekar meglepően szabatos és lendületes játéka pedig egyenesen meglepetésszámba ment, s ugyancsak tetszett az énekkar szereplése is. Bíró Sándor tanár értékes és közvetlen kedvességű felolvasása az est koronája volt.

Értesítés. A Székelyudvarhelyi Székely Dal és Zeneegylet a február 3-ikára hirdetett évi közgyűlését — közbejött akadályok miatt — február 10-én délelőtt 11 órakor fogja megtartani a Polgári Önképző Egylet helyiségében.

Solymossy-émlékünnep. Ezenként megemlékezik a Polgári Önképző Egylet egykori elnökének: Solymossy Endrének kiváló társadalmi tevékenységéről, s különösen az ipari társadalom körében kifejtett nagyjértékű kulturális munkásságáról. Ez évben a február hó 24-én tartandó szabad liceumi előadás bővítették ki Solymossy-émlékünnepé, melyen énekszámok és szavatok mellett, a Bíró Lajos c. igazgató, egyetemi társelnök által tartandó megemlékezés lesz a gerince ezen ünnepélynek. Terv szerint a koll. tornacsarnokában lesz d. u. 3 órai kezdettel.

Készülődés a jelmezestélyre. A Polgári Önképző Egylet február hó 9-én a Bukarest szálló színháztermében rendezendő nagy jelmezestélyre, általános érdeklődés és készülődés nyilvánul meg nap-nap után. A fillérestélyek derék ifjúsága szenzációs meglepetésekkel készül bevonulni a jelmezestélyre, mely változatos élénkségtől látványt fog nyújtani a résztvevő közönségnek és vidádó ifjúságnak. Megyünk, megyünk, mind megyünk, hogy mulassunk jól ezen a farsangvégi szombat estén!

Elkárósult ló. Pál Imre Pál oroszhelyi lakos lovai az elmúlt kedden egy szembejövő autótól megriadva a Guttman féle faraktár bejáratánál levő hidra ugortak, hol az egyik ló a hidon levő lyukba lépve lábát törte. A ló elkárósult. Ilyenkor látható, hogy mennyire hasznos volna, ha a kiscgazdák kölcsönös állatbiztosítási szövetkezeteket létesítenének.

Torna-ünnepély. A Székelyudvarhelyi Kath. Legényegylet a főgimnáziummal együtt, nagyszabású torna-ünnepélyt rendez február hó 3-án a róm. kath. főgimnázium tornacsarnokában a következő műsorral: 1. Nyitány. Játsza az ifjúsági zenekar. 2. Felvonulás zenére. 3. Szabadgyakorlatok zenére. 4. Mintacsapat nyújtás. Bemutatja a Legényegylet mintacsapata. 5. Svéd-gyakorlatok. Bemutatják a főgimnázium tornászai. 6. Mintacsapat a korlátton. A főgimnázium és a Legényegylet mintacsapata. 7. Botgyakorlatok. Bemutatják a helyi leányok. 8. Gyakorlatok a lovon. 9. Birkózás. 10. Mászás. 11. Szabadgyakorlatok zenére a főgimnázium csapata által. 12. Gulák. — A műsor számait a rendezőség igyekezett a legnívósabban összeállítani, hogy városunk közönségének igazán élvezetes és feledhetetlen emlékü tornamutatványokban legyen alkalma gyönyörködni. Kezdeté este 8 órakor. Belépő díjak: I. hely 40 leu, II. hely 30 leu, állóhely 20 leu, diák-és gyermek jegy 10 leu. Felülfizetéseket a szegény tanulók felségélyezésére és a jó tornászok jutalmazására köszönettel fogad a rendezőség.

A Szociális Misszió társulat f. hó 10-én d. u. 6 órai kezdettel belépti díj nélküli jótékony tea-délutánt rendez. Részletes programot jövő számunkban közlünk. A rendezőség körültekintő fáradozása már előre fényes sikert jósol ezen kedélyesnek ígérkező estély számára.

x Értesítés. Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy elsőrangú, hat tagból álló női zenekarommal rövid ideig a helybeni Bucuresti-kávéházban fogok hangversenyezni, mely alkalomra több zene-ujdonságot hoztam. A n. é. közönség b. pártfogását kéri, kiváló tisztelettel: *Neszmélyi Böske* zenekar-vezető. — Belépti díj nincs! Reggel 3-ig nyitva!

Inczydy-Joksman Ödön dr., az Országos Magyar Dalszövetség elnöke, akinek saját hegedűkísérete mellett előadott énekszámai országsszerte osztatlan tetszésben részesültek, március hó 3-ikán városunk és megyénk közönségét fogja gyönyörködtetni szíveshözölőan magyaros nótázásával a főgimnázium javára rendezendő műsoros estélyen. Részleteket később közlünk.

Műkedvelői előadás Méréfalván. Folyó hó 27-én a máréfalvai ifjúság Mihály Gergely kántor-tanító vezetésével a Piros bugvellárist adta elő. Nagy számu közönség hallgatta a jól sikerült előadást. A sikert nagyban elősegítette Simó Ferenc (kereskedő) fáradhatatlan tevékenységével, a szereplők közül különösen Simon Ágnes, továbbá Simon Bálint, Lukács Berci és Bogos Imre voltak magukra a hallgatóság figyelmét. A tiszta haszon a tanítók nyugdíjalapja gyarapítását szolgálja.

A zetelakai róm. kath. népszövetség ifjus. tagozata február 3-ikán az odaváló népház nagytermében színelőadást rendez, este 7 órai kezdettel. Színe kerül Csepregy F. híres és kedvelt népszínműve: A sárga csikó.

x 22-én kedden elveszett egy fél gyémánt köves fülbevaló, jutalom ellenében kérem a kiadóhivatalba leadni.

x Keresek jobb családnál lakást teljes ellátással. Cim a kiadóban.

x Keresek 2 szobás, konyhás lakást Cim a kiadóban.

x Egy jó karban levő használt irodai írógép jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban.

x Két szobás, konyhás lakást keres iparos a belvárosban ápril. 24-ikére. Cim a kiadóban.

KÖZGAZDASÁG

A mezőket borító hó a múlt napokban csaknem egészen eltűnt, több helyen szinte kopasz maradtak a földek, nem nagy öröme a gazdáknak. Mert az őszi vetéseknek a legveszedelmesebb, ha nem borítja azokat a fagytól védő hótakaró. A jelenlegi időjárás éppen nagy veszedelmet rejt magában: nappal enged, éjjel fagy. Félős, hogy őszi vetéseink gyérek lesznek. Habár ma nem lehet a károsodás ellen védekezni, de a tavasz beálltával a műtrágyának való fejtrágyázás és esetleg a vetések lehengerelése sokat javíthat a vetéseken. Okos gazda az, aki igyekszik magán segíteni.

A tavaszi szükségletre a műtrágyák ára a következő: szuperfoszfát 16% os 1 q 320 leu, szuperfoszfát 18% os 1 q 360 leu, káli só 40% os 1 q 675 leu, mézsnitrogén papirsákban 1 q 750 leu, mézsnitrogén juttasákban 1 q 780 leu, mézsnitrogén pléhdobozban 1 q 850 leu, vagontelben rendelve, leadó állomáson. Ezen árhoz kell még számítani a megrendeléssel és a pénzelküldéssel s b. felmerült díjakat, valamint esetleg a vasutiállomásól a raktárig történő szállítási díját, amelyek a műtrágya mázsáját 3 5, illetve 13 15 leuval drágítják meg.

Saját érdekében cselekszik az a gazda, aki műtrágya-szükségletét az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület titkáranál, alulírottá minél előbb bejelenti, hogy a megrendelés már a napokban megtörténhessék. A műtrágyának ugyanis a hatása annál nagyobb, minél előbb kerül ki a földre. Leghelyesebb, ha készenként írják össze a szükségletet s az összeírást juttatják el alulírotthoz (Orbán B. utca 31 sz. alá).

Varró Elek.

Piaci árak. A buza: 110—125, rozs: 95—105, árpa: 90—95, zab: 60—65, tengeri: 100—105, burgonya: 20—24 leu vékánként.

— **Közgyűlési meghívó.** Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt., Odorheiu-Székelyudvarhely, 1929. február hó 24-ikén délelőtt 11 órakor, hivatalos helyiségében, tartja 47-ik évi rendes közgyűlését, a következő napirenddel: 1. Az Igazgatóság és Felügyelő Bizottság jelentése, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása iránt határozathozatal. 2. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak felmentése. 3. Választások az alapszabályok 19. § értelmében. Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 10. § értelmében a közgyűlés tartását megelőző nap d. u. 5 óráig az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. nál, Odorheiu, vagy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. nál, Cluj, elismervény ellenében letenni. Az évi mérleg és zárszámadások az intézet hivatalos helyiségében közszemlére vannak kitéve. Odorheiu, 1929. január 29. Az Igazgatóság.

Kiadó a Könyvnyomda Résszénvtársaság Odorheiu-Székelyudvarhelyen

Sp. u. Jud. tea. Odorheiu.

No. 14—1929.

Publicațiune de licitație.

Se publică concurs pentru furnizarea cantității de carne necesare pe anul 1929 pentru aprovizionarea Spitalului Jud. tea. Odorheiu.

Furul le de carne necesare pentru Spital sunt: carne de vite, carne de vacă, carne de porc, dintre cari necesitatea zilnică este 8—10 kgr.

Cantitatea necesară să se urcă sau să se reducă în raport cu numărul bolnavilor.

Condițiile de concurs înscrise cu vadiu de Lei 1000 se vor depune în biroul Spitalului Jud. tea. pi. u. la 16 Februarie 1929 ora 10 a. m. unde se vor dec. de asupra lor de comisiunea competentă.

Odorheiu, la 11 Ian. 1929.

Diracțiunea spitalului.

Arlejtési hirdetmény.

Udvarhelyvármegye közközbizottságának az 1929-évi szükséges beszállítása biztosítására pályázat hirdettetik.

A körbáz részére szükséges husok: marhahus, borjúhús és sertéshús, melyekből jelenleg a napi szükséglet mintegy 8—10 kgr-ot tesz ki. Ez a mennyiség a betegforgalom arányával emelkedik, vagy csökken.

Az 1000 leu bántópenzzel állított pályázati kérvények 1929 február 16-án d. e. 10 óráig a vármegyei közközbizottság irodájában adandók be, hol az ajánlatok felett a bizottság dönt.

Odorheiu 1929 január 11.

Kórház igazgatósága.

Május 1-re egy két szobából, konyhából és kamrából álló lakás keresetlik haszonbérletre, egy vagy több évre. Ajánlatok a lap címére S. A. vármegyei tisztviselő nevére adandók be.

Paplanokat, szőnyegeket, vásznakot, férfi öltöny-szőveteket legjutányosabban beszerezhet
HIRSCH RUDOLF divat-üzletében.

